

Jubileum prof. Jaroslava Martinku

Profesor Jaroslav Martinka tohto roku oslávil svoje 80. narodeniny. Rodák zo Strkovíc, absolvent Štátnej obchodnej akadémie a Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde od roku 1952 pracoval na Katedre dejín filozofie. Počas svojho akademického pôsobenia absolvoval zahraničné pobyty vo Veľkej Británii, Halle, Grécku, Taliansku a USA. Svoju vedeckú činnosť venoval slovenskému filozofickému mysleniu, metodológii, problematike vzniku a vývoja antického filozofického myslenia a niektorým filozofom 20. storočia. Významne prispel svojou redakciou k edícii zväzkov dnes už legendárnej *Antológie z diel filozofov* a zasvätenými predhovormi k prekladom viacerých diel klasikov filozofického myslenia. Okrem Univerzity Komenského prednášal na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Po roku 1993 pôsobil na Trnavskej univerzite, neskôr na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave a na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre.

Chcel by som pri tejto príležitosti zaspomínať na profesora Martinku ako na pedagóga, ktorý sa hlboko vryl do mojej pamäte a na jeho štýl prednášania, ktorý som plne docenil až neskôr, keď som sám začal učiť. Martinkove prednášky a semináre som absolvoval v rokoch 1993 – 1998 na pôde Trnavskej univerzity. Najprv to boli dejiny antickej a stredovekej filozofie, neskôr semináre venované mysleniu Martina Heideggera. Učiteľia dejín antickej filozofie majú zvláštne privilégium. Pre čerstvých a zväčša takmer nič netušiacich adeptov filozofického spôsobu života sú akousi vstupnou bránou do fascinujúceho príbehu filozofie.

Profesor Martinka túto úlohu zvládal s excelentnou bravúrou. Jeho zvučný barytón neznel len v prednáškovej miestnosti, ale rozliehal sa spoza zatvorených dverí chodbami celej univerzity, takže prípadní oneskorenci nemali šancu minúť svoju učebňu. Dodnes mne a mojim spolužiakom znie v ušiach jeho *TODE TI* zdôrazňované pevnými údermi na dosku stola. Martinkove prednášky boli plné života a vášne. Jeho slová nás ako Charybda vťahovali do hlbokého víru antického filozofického myslenia. Sokratovským spôsobom nás povzbudzoval k otázkam a ďalším interpretáciám. Svojím burácaním nás prebúdzať k filozofickému životu. A nielen k nemu.

Naše stretnutia s profesorom Martinkom neboli obmedzené len na prednáškovú miestnosť. Schádzali sme sa s ním aj na káve v blízkej kaviarni, kde pravidelne miatol čašníčku svojou objednávkou dvoch káv a nás udivoval vybavenosťou dokonalého fajčiara, keďže zvykol pri sebe

nosiť dve značky cigariet, ktoré v hojnej miere fajčil i ponúkal. Témou týchto kaviarenských debát nebola len filozofia. V príbehoch, ktorými nás častoval, sme sa postupne zoznamovali tak s klasikmi slovenskej filozofie, ako aj s literátmi a ďalšími postavami slovenskej intelektuálnej elity. Skrátka, získaval nás pre myslenie a kultúrny život podobne, ako postava Dana, do ktorej ho obliekol Martin Bútora vo svojej próze *Skok a kuk*. Získal nás aj pre samotné Grécko. Dokonca do takej miery, že pred začatím štvrtého ročníka sme, vďaka manažérskym schopnostiam jednej z našich spolužiačok, zohnali autobus a vybrali sa na exkurziu do Grécka. Počas desiatich dní sme spolu s ním a jeho pani manželkou prešli hlavné archeologické pamiatky Peloponézu. Pán profesor s nami s nadšením zdieľal nielen kultúrne a prírodné bohatstvo Helady, ale aj spartánske stravovanie a spanie v autobuse a po kempoch.

V posledných rokoch nášho štúdia sme u Martinku absolvovali výberové semináre k Heideggerovi. Naša univerzita vtedy trpela nedostatkom priestorov, a tak sa vyučovanie niektorých predmetov oficiálne presunulo do práve vzniknutého vysokoškolského klubu Archa. Tam, chránení tehlovou klenbou zrekonštruovanej pivnice starého trnavského domu, sme zažili ďalšiu Martinkovu polohu. Vtedy už nebolo treba búšiť na brány nášho myslenia, aby sa roztvorili. Burácajúceho Martinku vystriedal Martinka ďaleko tichší, intímnejší, miestami až lyrický. Sprevádzal nás spleťou Heideggerových textov, ktorých vlákna pozorne rozplietal, aby z nich splietol jemnú pavučinu zmyslu. Ukazoval nám, že myslenie nie je strnulý systém, ale živý tvor, ktorý nás môže v každej chvíli prekvapiť a očariť. Naučil nás, že interpretácia filozofického textu musí byť nielen presná, ale aj jemná.

Za toto všetko Vám, milý Jaroslav, chcem dnes poďakovať. A nielen za seba, ale aj za všetkých Vašich študentov a kolegov, s ktorými ste sa trápili i radovali počas celého svojho doterajšieho života. Prežili ste Aristotela, prežili ste Sókrata a dosiahli vek Platóna. Želám Vám, aby ste sa v plnom jase mysle a zdraví tela dožili veku Démokrita.

Matúš Porubjak

* * *

Redakcia časopisu Organon F sa pripája ku gratulácii prof. J. Martinkovi k jeho životnému jubileu. J. Martinka sa významne podieľal na formovaní slovenského filozofického myslenia a patrí medzi zakladajúcich členov redakčnej rady nášho časopisu. Dlhé roky sa ako člen redakčnej rady aj podieľal na jeho obsahovej profilácii a odbornej úrovni. J. Martinkovi prajeme pevné zdravie, veľa optimizmu a životného elánu.